

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Ikääntyneet ja vammaiset
lautakunta

**Lausunto
Keski-Uudenmaan
hyvinvointialueen
aluehallitukselle
hyvinvointialueen
strategiasta ja
palvelustrategiasta
12.11.2025**

**Sote ihmisen
kokoiseksi.**

Miten lautakunta arvioi, että hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia vastaa ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden muuttuviin palvelutarpeisiin strategiakauden 2026-2030 aikana?

Strategia ja palvelustrategia vastaavat kohtalaisen hyvin ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden muuttuviin palvelutarpeisiin, mutta painopisteiden muotoilua tulee tarkentaa. Lautakunta ehdottaa, että palvelujen järjestämisen painopisteiden kohtaa korjataan muotoon: *“Huolehdimme ikääntyneiden ja vammaisten inhimillisestä ja turvallisesta arjesta.”* Vammaiset henkilöt on syytä mainita strategiassa selkeästi, ja tämä sopii ikääntyneiden kohtaan, koska kyse on saman lautakunnan vastuusta. On tärkeää tuoda strategiassa esiin inhimillisuus ja välttää liian rajaavia ilmaisuja, kuten sana ”kotona”, joka kaventaa palvelutuotannon näkökulmaa. Palvelustrategiassa tulee korostaa toimintakyvyn tukemista ja laadukkaita palveluja sekä ikääntyneille että vammaisille henkilöille.

Uudet investoinnit ikääntyneiden ympärivuorokautiseen ja yhteisölliseen asumiseen vastaavat hyvin ikääntyvän väestön palvelutarpeen kasvuun. Investoinnit lisäävät alueen väestön luottamusta asumispalvelujen saatavuuteen ja vahvistavat strategian toimeenpanoa. Strategian kohta *“Huolehdimme ikääntyneiden turvallisesta arjesta kotona ja tuemme toimintakykyä”* painottaa hyvin palvelutarpeen keventämisen välttämättömyyttä, mutta siihen voi lisätä maininnan *“inhimillisestä ja turvallisesta arjesta”*.

Mitä lautakunta näkee riskinä hyvinvointialueen strategiassa ja palvelustrategiassa, jonka aikana joudumme tekemään merkittäviä taloudellisia sopeutustoimia?

Ikääntyneiden palvelutarpeen kasvu ja erikoissairaanhoidon kustannusten nousu ovat merkittäviä riskejä. Erityisesti yli 85-vuotiaiden määrän kasvu ei näy riittävästi palvelutarpeiden ennakkoinnissa, ja omaishoidon merkitys tulisi tuoda strategiassa vahvemmin esiin. Erikoissairaanhoidon kasvun rajaaminen tulisi olla mukana strategiassa, sillä sen suhteellisen osuuden pienentäminen on hyvinvointiuudistuksen keskeinen tavoite. Lisäksi riskinä on, että joudutaan jonottamaan ympärivuorokautiseen hoivaan, kun toimintakyky laskee eikä kotona asuminen ole enää mahdollista ja turvallista. On myös epäselvää, missä ympärivuorokautinen hoiva toteutetaan – siirto vieraammalle paikkakunnalle voi heikentää yhteyksiä läheisiin ja lisätä eristyneisyyttä.

Lisäksi riskinä on, että ikääntyneiden asumispalvelujen ja terveyskeskuskapasiteetin riittävyys vaarantuu, mikäli palvelurakenteen keventäminen ei onnistu suunnitellusti. Digitaalisten palvelujen saavutettavuus on toinen merkittävä riski – kaikki ikääntyneet ja vammaiset henkilöt eivät kykene hyödyntämään digitaalisia ratkaisuja. Tavoitteellisen johtamisen epäonnistuminen on myös uhka, mikäli esihenkilöt eivät saa riittävästi tietoa, ohjausta ja koulutusta johtamistyönsä tueksi. Lisäksi palvelujen yhdenvertaisuus voi vaarantua, jos palvelujen kehittämisessä ei onnistuta tavoitellulla tavalla.

Mitkä ovat niitä hyvinvointialueemme mahdollisuuksia, joita tulisi korostaa hyvinvointialueen strategiassa ja palvelustrategiassa huolimatta tiukasta taloustilanteesta?

Muotoilu ehdotus: Peruspalvelujen kehittäminen on keskeinen mahdollisuus. Peruspalvelujen aktiivinen kehittäminen ja lisääminen sekä ikääntyneiden palvelujen tehokas uudistaminen voivat hillitä kustannusten kasvua mm. omaishoito, perhehoito ja kuntouttava päivätoiminta. Erikoissairaanhoidon menojen kasvun hillitseminen tai jopa pienentäminen on strategisesti tärkeää. Digi- ja tekoälyratkaisut voivat tarjota uusia mahdollisuuksia palvelujen toteuttamiseen, mutta niiden käyttö vaatii jatkuvaa eettistä tarkastelua – esimerkiksi miten RAI:n hälytyksiin reagoidaan.

Laatutietoisuus palvelujen uudistamisessa on merkittävä mahdollisuus. Laadukkaan omavalvonnan avulla voidaan saavuttaa tasaisempi palvelujen laatu, mikä edistää ikääntyneiden ja vammaisten terveyttä, hyvinvointia ja elämänlaatua. Tekoälyn ja digitaalisten ratkaisujen avulla voidaan tukea turvallista ja itsenäistä arkea sekä hyödyntää ennakoivaa tietoa ajantasaisen tilannekuvan muodostamiseen ja oikea-aikaisen palvelutarpeen tunnistamiseen. Lautakunta korostaa tarvetta kehittää palvelujen laadun seurantaa ja omavalvontaa hyödyntämällä tekoälyä ja digitaalisia ratkaisuja. Lisäksi yhteistyö kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa on merkittävä voimavara strategian ja palvelustrategian toimeenpanossa.

Uudistunut vammaispalvelulaki mahdollistaa entistä yhdenvertaisemmat palvelut kaikille vammaisille ihmisille ja yhdenvertaisemmat ja yksilöllistä tarvetta vastaavat palvelut.